

Bryssel 13.5.2015
COM(2015) 268 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Alankomaiden vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Alankomaiden vuoden 2015 vakausohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto**

NEUVOSTON SUOSITUS

Alankomaiden vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Alankomaiden vuoden 2015 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen³,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat⁴,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi kasvu- ja työllisyysstrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinoitua, ja siinä keskitytään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia, jotta voidaan parantaa Euroopan mahdollisuuksia vauhdittaa kestävä kasvua ja lisätä kilpailukykyä.
- (2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 komission ehdotusten pohjalta suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ COM(2015) 268.

⁴ P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

työllisyyspolitiikan suuntaviivoista. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdenmetyt suuntaviivat, jotka jäsenvaltioita on kehoitettu ottamaan huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

- (1) Neuvosto antoi 8 päivänä heinäkuuta 2014 suosituksen Alankomaiden vuoden 2014 kansallisesta uudistusohjelmasta ja lausunnon Alankomaiden vuoden 2014 tarkistetusta vakausohjelmasta. Komissio esitti 28 päivänä marraskuuta 2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013⁵ mukaisesti lausuntonsa Alankomaiden alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2015⁶.
- (2) Komissio hyväksyi 28 päivänä marraskuuta 2014 vuotuisen kasvuselvityksen⁷, mikä aloitti vuoden 2015 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Komissio hyväksyi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen⁸, jossa se katsoi, että Alankomaat kuuluvat niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (3) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 18 päivänä joulukuuta 2014 investointien edistämisen, rakenneuudistusten vauhdittamisen ja julkisen talouden vastuullisen ja kasvua edistävän vakauttamisen painopisteet.
- (4) Komissio julkaisi 26 päivänä helmikuuta 2015 Alankomaita koskevan vuoden 2015 maaraaportin⁹. Siinä arvioitiin Alankomaiden edistymistä 8 päivänä heinäkuuta 2014 hyväksyttyjen maakohtaisten suositusten noudattamisessa. Maaraaportti sisältää myös asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laaditun perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättelee analyysinsä perusteella, että Alankomaiden makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka edellyttävät politiikkatoimia ja seurantaa. Yksityisen velan suuri määrä aiheuttaa edelleen riskejä, joihin on syytä kiinnittää huomiota, vaikka viime aikoina onkin toteutettu toimia, joilla tuetaan asuntomarkkinoiden elpymistä ja autetaan hillitsemään asuntolainojen kasvua. Vaihrotaseen suuri ylijäämä johtuu osittain talouden rakenteellisista tekijöistä, kun taas eläke- ja verojärjestelmän rakenne saattaa olla osasyynä pääoman tehottomaan kohdentamiseen.
- (5) Alankomaat toimitti vuoden 2015 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2015 vakausohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2015. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (6) Alankomaihin sovelletaan tällä hetkellä vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2015 vakausohjelmassaan, että julkisen sektorin alijäämää supistetaan vähitellen 1,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja edelleen 0,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Hallitus aikoo pysyä keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, koko ohjelmakauden ajan. Julkisen talouden velan odotetaan vakausohjelmassa olevan suurimmillaan vuonna 2015, jolloin se on 68,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja supistuvan vähitellen siten, että se on 66,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Komission kevään 2015 talousennusteen perusteella odotetaan, että rakenteellisen

⁵ EUVL L 140, 27.5.2013, s. 11.

⁶ C(2014) 8810.

⁷ COM(2014) 902.

⁸ COM(2014) 904.

⁹ SWD (2015) 38.

rahoitusaseman osalta saavutetaan keskipitkän aikavälin tavoite: rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan –0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja –0,4 suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2015 talousennusteen perusteella olevan odotettavissa, että Alankomaat noudattaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Julkiset tutkimus- ja kehitysmenot, jotka olivat 0,84 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013, ovat vähäiset verrattuna oppimistuloksiin, koulutustasoon ja talouskehityksen tasoon Alankomaissa. Julkiset T&K-menot ovat vähentyneet vuodesta 2014, ja myös yksityinen T&K-rahoitus on säilynyt vähäisenä. Julkisten menojen painopisteen siirtäminen innovaatioihin ja tutkimukseen, etenkin perustutkimukseen, ja politiikkatoimien toteuttaminen yksityisten T&K-investointien houkuttelemiseksi tukisivat Alankomaiden talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalia.

- (7) Keskeisen haasteen muodostavat asuntomarkkinat. Niille on vuosikymmenten kuluessa muodostunut jäykkyyksiä ja vääristäviä kannustimia, jotka ohjaavat asuntorahoitusta ja alakohtaista säästökäyttäytymistä. Kotitalouksien taipumus ottaa bruttomääräisesti paljon asuntovelkaa asuntovarallisuutta vastaan on suurelta osin seurausta pitkään käytössä olleista verokannustimista, erityisesti asuntolainakorkojen täydestä verovähennyskelpoisuudesta. Vuodesta 2012 on toteutettu useita toimenpiteitä, joilla puututaan osittain näihin kannustimiin. Näistä toimenpiteistä osa koskee asuntorahoituksen verotuskohtelun mukauttamista. Asuntolainakorkojen verovähennyskelpoisuuden asteittainen rajoittaminen ja lainojen lyhentämistä tukevien kannustimien lisääminen ovat tarpeellisia toimia. Näiden toimien toteuttaminen on kuitenkin liian hidasta, jotta se voisi vaikuttaa merkittävästi lainojen lyhentämiseen. Tuottamattomaan omaisuuteen investoimista tuetaan tämän vuoksi edelleen merkittävin verokannustimin. Sadan prosentin luototusaste, joka on määrä saavuttaa vuonna 2018, on edelleen korkea. Vuokramarkkinoiden kehittymisen esteenä ovat sääntely ja suuri yhteiskunnan tukemia asuntoja tarjoava sektori, jolla on haasteenaan pitkät asuntojonot. Yhteiskunnan tukemien vuokra-asuntojen sektorilla toteutettu vuokrien porrastaminen enemmän tulojen mukaan on askel oikeaan suuntaan, mutta sen vaikutus on rajallinen. Asuntoja hallinnoivien yritysten on uuden lain mukaan erotettava yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä toiminta (ts. sosiaalinen asuntotarjonta) muusta toiminnastaan. Nähtäväksi jää, saavutetaanko tällä vaatimuksella tavoitteena oleva yhteiskunnan tukemien asuntojen tarjonnan suuntaaminen jälleen niitä tarvitseville ja varmistetaanko sillä, että yhteiskunnan tukemia asuntoja on tarjolla muita heikommassa asemassa oleville väestöryhmille, jotka eivät pysty hankkimaan asuntoa markkinaehdoin.
- (8) Eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä on parannettu. Alankomaat on nostonut eläkejärjestelmän ensimmäisen pilarin muodostavan lakisääteisen eläketurvan lakisääteistä eläkeikää asteittain siten, että se nousee vuonna 2012 sovellettavasta 65 vuodesta 67 vuoteen vuonna 2023, minkä jälkeen se kytketään elinajanodotteeseen. Lisäksi se on hyväksynyt perusteellisia uudistuksia, jotka koskevat eläkejärjestelmän yksityisrahoitteista toista pilaria ja pitkäaikaishoidon järjestelmää. Eläkerahastojen talouden valvontaa ja järjestelmän kykyä selviytyä rahoitushäiriöistä on parannettu. Näitä toimenpiteitä on täydennetty onnistuneilla uudistuksilla, joilla kannustetaan ikääntyneitä työntekijöitä jatkamaan työelämässä pidempään. Pitkäaikaishoidon uudistusten myötä vastuuta on siirretty kunnille, minkä ansiosta kokonaismenoja on voitu supistaa ja huomio keskittää tehokkuusetiin. Pitkäaikaishoidon laatua ja saatavuutta on seurattava.

- (9) Jäljellä oleviin haasteisiin kuuluu sen varmistaminen, että indeksikorjauksia ja rahoituspuskureita (taloudellista arviointia koskeva kehys) koskevien sääntöjen noudattamisen lisäksi huolehditaan siitä, että kustannukset ja riskit jaetaan asianmukaisesti sukupolvien sisällä ja niiden välillä, etenkin pienentämällä nuorempien sukupolvien järjestelmän rahoittamiseksi suorittamia maksuja. Eläkejärjestelmän toisen pilarin rahoittamiseksi suoritettavien eläkemaksujen vakuutusmatemaattisen oikeudenmukaisuuden lisääminen auttaisi kotitalouksia kohdentamaan varansa kasvua paremmin tukevalla tavalla.
- (10) Vuonna 2014 toteutetulla työsuhdeturvalainsäädännön kattavalla uudistuksella pyritään lisäämään työvoimaosuutta ja edistämään työvoiman liikkuvuutta. Työntekoa estäviä verokannustinloukkuja on vähennetty. Parlamentissa on hyväksytty lainsäädäntöä, jossa työnantajille asetetaan kiintiö vammaisten palkkaamista varten. Näiden toimenpiteiden vaikutuksia voidaan arvioida kattavasti vasta kun ne on toteutettu. Lisätoimenpiteitä tarvitaan parantamaan työmarkkinoiden laitamilla olevien, myös maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, integroitumista työmarkkinoille.
- (11) Kun otetaan huomioon muut kuin veroista muodostuvat pakolliset maksut, verokiila on Alankomaissa huomattavasti suurempi kuin EU:ssa keskimäärin, ja verotuksen painopistettä on mahdollista siirtää kasvua vähemmän haittaaviin verotuskohteisiin. Suunniteltu verouudistus auttaisi kasvattamaan työvoimaosuutta. Kun uudistus on hyväksytty, sen etenemistä olisi seurattava tarkkaan.
- (12) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Alankomaiden talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2015 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Alankomaille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ei vain niiden merkityksen Alankomaiden finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta vaan myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen tehostaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (13) Neuvosto on tutkinut Alankomaiden vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo¹⁰, että Alankomaat noudattaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (14) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (15) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana analysoinut myös koko euroalueen talouspolitiikkaa. Neuvosto on antanut tämän analyysin perusteella erityisiä suosituksia jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö on euro. Myös Alankomaiden olisi varmistettava, että kyseiset suositukset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti,

¹⁰

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Alankomaat toteuttaa vuosina 2015 ja 2016 toimia, joilla se

1. siirtää julkisten menojen painopistettä T&K-investointien tukemiseen ja luo edellytyksiä, joilla edistetään yksityisiä T&K-menoja, jotta voidaan kompensoida julkisten T&K-menojen laskusuuntausta ja lisätä talouskasvupotentiaalia;
2. nopeuttaa asuntolainakorkojen verovähennyskelpoisuuden rajoittamista, jotta voidaan vähentää tuottamattomaan omaisuuteen investoimista edistäviä verokannustimia, luo vuokra-asuntomarkkinoille markkinalähtöisemmän hinnoittelumekanismiä sekä suhteuttaa vuokrat entistä paremmin kotitalouden tuloihin yhteiskunnan tukemien vuokra-asuntojen sektorilla;
3. vähentää työelämän alkuvaiheessa olevien maksuja eläkejärjestelmän toiseen pilariin.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*